

ORSZÁGGYŰLÉSI KÉPVISELŐ

dr. Polt Péter legfőbb ügyész úr részére
Legfőbb Ügyészség
1055 Budapest, Markó u. 16.

Tisztelt Legfőbb Ügyész Úr!

Alulírott Szél Bernadett, országgyűlési képviselő (Képviselői Irodaház, 1053 Budapest, Széchenyi rkp. 19.), az alábbiakban ismertetett indokok miatt a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 376. § (1) bekezdése alapján feljelentést teszek ismeretlen tettes(ek) ellen a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 376. §-ába ütköző, annak (6) bekezdés a) pontja szerint minősülő hűtlen kezelés büntettének kísérlete miatt.

2019. december 23-án adásvételi megállapodást írt alá az Opus Global Nyrt. és a STATUS Energy Magántőkealap kezelője az OPUS GLOBAL Befektetési Alapkezelő Zrt. a Mátrai Erőmű Zrt. 72,66%-os tulajdonrésze eladásáról az MVM Magyar Villamos Művek Zrt-vel, amely ügylet a szükséges hatósági engedélyezéseket követően 2020 első felében valósulhat meg. A Mátrai Erőmű vételára az adófizetők számára a mai napig nem ismert.

A visontai telephelyű Mátrai Erőmű Zrt. az ország legnagyobb széntüzelésű erőműve. A társaság saját bányáiban külfejtéses technológiával termelt lignitből állít elő villamos energiát, ami a hazai energiaszükséglet több, mint 17 százalékát fedezi. Az erőmű 2017 óta veszteséges, az árbevétele folyamatosan csökken, a szénalapú termelés visszafejlesztése, illetve a szén-dioxid-kvóta drágulása pedig súlyos terheket ró az erőműre a jövőben. Ennek ellenére 2019-ben az eredménytartalék terhére 11 milliárd osztalékot fizettek ki, miközben az jövőbeni kötelezettségek (rekultiváció, végrehajtandó környezetvédelmi fejlesztés) fedezetéül szolgált volna. Ezen kötelezettségek így fedezetlenül kerültek a magyar államhoz a Mészáros Lőrinc érdekeltségi körébe tartozó eladóktól.

Az energiapolitikáért felelős innovációs és technológiai miniszter az adásvételi megállapodás aláírását követő 2019. december 23-i sajtótájékoztatón gazdasági, ellátásbiztonsági, munkahely- és klímavédelmi okokkal indokolta, hogy az állam megvásárolja az Opus Global Nyrt.-től az erőművet, és bezárás helyett átalakítási tervet dolgoz ki a jövőképes működtetésére. Az erőmű további működésének feltételeként 200-300 milliárd forint fejlesztésről beszélt: az átalakítás egy 500 megawattos gázturbinás erőművel számol, lehetőség szerint megújuló forrásból származó gázra alapozva, a hulladékgazdálkodási stratégiához kapcsolódva pedig hulladékhasznosító blokk is létrejönne. Erre vonatkozó, nyilvánosan elérhető tervek ugyanakkor nincsenek, és a miniszter által mondottak is szakmailag erősen megkérdőjelezhetők.

A valóságban az állam egy olyan erőművet szándékozik megvásárolni, amelyet az előző, Mészáros Lőrínchez köthető tulajdonosa pénzügyileg leamortizált: osztalékként 11,2 milliárdot vett ki az eredménytartalékból, amiből kifizette a vállalat megszerzéséhez fölvetett hitelt. Mészáros így egyrészt kockázatmentessé tette a saját maga számára a Mátrai Erőmű megvásárlását, másrészt viszont az említett összeg hiányzik az eredménytartalékból, és hiányozni fog akkor is, amikor majd az államnak kell teljesíteni a vállalat környezetvédelmi és rekultivációs kötelezettségeit, amelyre az eredménytartalék félre volt téve.

Ráadásul az erőmű megvásárlásának a kormány által hangoztatott indokai közül egyik sem valós.

Nem reális érv az ellátásbiztonság, hiszen a szenes erőmű már tavaly sem mehetett folyamatosan, mert csak veszteséget termelt. 2019-ben csupán 57 százalékban volt kihasználva a kapacitás, és így is 5,9 milliárd forint lett a cég vesztesége. A legutóbbi hírek szerint az állami MVM-nek új tulajdonosként máris 11,4 milliárd forintot kell a veszteséges cégóriásba betennie — ez az összeg éppen megegyezik a Mészárosék által a vállalatból tavaly kivett összeggel.

Leginkább azért, mert a rendszer elhasználódott, a névleg 910 megawatt (MW) teljesítmény helyett a létesítmény tavaly csupán 500 MW körüli szinten tudott termelni. Az elméletben áramtermelésre képes öt blokkból a két legkisebb már nem üzemel és az új uniós károsanyag-kibocsátási normák miatt nem is üzemelhet, miközben a három nagy közül is kizárólag kettő működtethető egyszerre — a valós teljesítmény tehát csupán 400 MW-os. De ezt is csak jelentős veszteség képződése árán lehet kihasználni: az MVM nem csak importból képes sokkal olcsóbban áramot beszerezni, de a részben kihasználatlanul álló magyar gázerőművekből is.

A hulladékégetés nem javasolt, valójában ellenjavallt. A hulladékgazdálkodási stratégia fő célja a hulladék keletkezésének megelőzése. Ha ez nem megoldható, akkor újrahasznosítás, ha ez sem, akkor újrafeldolgozás. Az 500 MW biogáz alapon, 30% hatásfokkal szakértők szerint is irreális felvetés: a biogázerőművek mérete jellemzően 2-5 MW, mert az alapanyagot nem érdemes messzire szállítani, tehát decentralizálni kell a termelést. A térség fejlődését nagyságrendekkel jobban szolgálná kisebb biogázüzemek létrehozása, ahol elérhető volna 70-80% hatásfok a kogeneráció (hő- és villamosenergia együttes hasznosítása) révén. A hulladékégetésre alapozott terv környezetvédelmi szempontból nemkívánatos és az uniós szabályokhoz nem is illeszkedik ekkora új hulladékégető kapacitás létrehozása Észak-Magyarországon, miközben a munkaerő-felvételi képessége is elmarad attól a szinttől, amire várhatóan stabilan szüksége lenne a térség lakosságának a jövőben.

Nincs is valódi esély a kormány által ígért 500 MW-os gázerőmű felépítésére sem az erőművi területen. Egyrészt azért, mert ehhez az MVM-nél az önerő és a szabad hitelkeret is hiányzik, másrészt pedig azért, mert a beruházás nincs előkészítve, miközben jelenleg is vannak az országban már lényegesen előrébb tartó, könnyebben megvalósítható gázerőművi projektek, miközben még a kormányzati tervekben sem szerepel annyi új gázerőművi kapacitás megépítése, amelybe az említettek mellett a Mátrai Erőmű új gázblokkjai is beleférnek.

Az állam számára jóval előnyösebb lenne bármely olyan zöldmezős beruházás, amelyet nem terhelnek a Mátrai Erőmű kötelezettségei. Zöldmezős beruházásként például szakértők szerint 2000-2500 MW decentralizált megújuló kapacitás akár 1-2 év alatt telepíthető volna. Ehelyett az MVM Zrt. egy veszteséges, bontandó erőművet vásárol meg, illetve egy nehezen számszerűsíthető, de minimum sok tízmilliárdos kötelezettséget (bányabezárás, rekultiváció, környezeti kárelhárítás, salak- és pernyehányók, zagyterek stb.), amely „vagyonyszerzés” valós értéke egy negatív szám.

A munkahelyvédelemre való hivatkozás sem állja meg a helyét, hiszen nincsenek konkrét adataink arról, hogy mekkora forrásból lehetne az ott dolgozó embereket átképezni, a régió alternatív, fenntartható fejlesztését megvalósítani, és ennek a költsége hogyan viszonyul az erőmű fenntartásának, átalakításának költségeihez. Ez éppen azért nem tudható, mert nincsenek meg a pontos tervek az átalakításra, költségbecsléssel. Ráadásul az erőmű megvásárlása nem garancia a munkahelyek megtartására, hiszen a kormány is 2030-ig tervezi fenntartani az erőmű működését, és – tervek hiányában – nem tudjuk, hogy az átalakítás milyen hatással lesz a munkahelyekre, hiszen egy gázerőmű üzemeltetéséhez, vagy egy napelempark építéséhez és működtetéséhez is más szakembergárda kell, mint a lignites erőműéhez.

Az 1990-es évek elején még 6300 dolgozót foglalkoztató Mátrai Erőműben jelenleg 2060-2070 fős a dolgozói törzslétszám. Ez mintegy 1350 bányászt, és mintegy 700 fős erőművi dolgozót jelent. Visontán több mint 800 ember dolgozik, Bükkábrányban 460. Szakértői számítások szerint 2025-re akár 500-800 fős céggé zsugorodhat az erőmű és az elbocsátási hullám leginkább a bányászokat érintené. Vagyis hiába történne meg az állami tulajdonszerzés, a várhatóan érintettek számára a jelenleg ismert tervek nem kínálnak megoldást.

A klímavédelem pedig nem az erőmű megvásárlását, hanem mielőbbi bezárását indokolná. A Mátrai Erőmű Magyarország legnagyobb szén-dioxid-kibocsátója: az ország összkibocsátásának 14%-át, a hazai villamosenergia-termelés kibocsátásának 50%-át adja. Az öregedő, elavult Mátrai Erőműben rossz minőségű lignitet égetnek, amiből évi mintegy 6 millió tonna szén-dioxid keletkezik. Ahhoz, hogy 2050-re elérjük a nettó zéró kibocsátást, 2030-ig a felére kellene csökkenteni a kibocsátásunk szintjét. Ehhez mielőbb be kéne zárni a legszennyezőbb erőművünket, a működés további 10 évig való fenntartása helyett. Az erőmű és a bányák rengeteg egészségre káros szennyező anyagot bocsátanak ki (szálló por, NOx, SOx, nehézfémek, stb), amelyek légúti, illetve szív- és érrendszeri megbetegedéseket okoznak.

A Btk. 376. § (1) bekezdése szerint az, akit idegen vagyon kezelésével bíztak meg, és ebből folyó kötelességének megszegésével vagyoni hátrányt okoz, hűtlen kezelést követ el. Álláspontom szerint a különösen a jövőbeni kötelezettségekre tekintettel súlyosan hátrányos, a Btk. értelmezésében különösen jelentős vagyoni hátrányt eredményező ügylet az MVM Zrt. üzletpolitikai döntéseit meghatározó személyek vagyongazdálkodói kötelességének megszegésével kárt okoz a Magyar Államnak. A folyamat jellegéből következően az elkövető(k) – legalább eshetőlegesen – szándéka nemcsak a kötelességszegésre, hanem a bekövetkezett (bekövetkezendő) vagyoni hátrányra mint eredményre nézve is kiterjed. A hűtlen kezelés befejezetté válásához szükséges, a kötelességszegéssel okozati összefüggésben bekövetkezett (bekövetkezendő) vagyoni hátrányt jelen pillanatban valószínűsíteni tudom, miközben a vagyoni hátrány előidézésére alkalmas kötelességszegés, az adásvételi szerződés megkötése, azaz a hűtlen kezelés kísérlete azonban álláspontom szerint már mindenképpen megvalósult.

Kérem Legfőbb Ügyész Urat, hogy indítson nyomozást a felvetett cselekményekkel összefüggésben.

Budapest, 2020. február 14.

Dr. Szél Bernadett